

Standpunt

Een ouderschapsplan bij echtscheiding?

Standpunt van de Orde van Vlaamse Balies bij het Wetsvoorstel van 14 juli 2014 tot wijziging van de wetgeving met het oog op de invoering van het ouderschapsplan bij echtscheiding, Parl.St. Kamer 2014-15, nr. 54K0066/001 naar aanleiding van de hoorzitting in de Kamercommissie Justitie op 11 februari 2015.

1. Bedenkingen bij het wetsvoorstel

De Orde van Vlaamse Balies meent dat het idee achter het ouderschapsplan een zeer goed en lovenswaardig idee is. Het is zonder twijfel een goed uitgangspunt dat partners bij de beëindiging van hun relatie (en dus niet alleen bij een echtscheiding na huwelijk) reflecteren over de toekomst van de kinderen en nadenken over de verdere regeling van de opvoeding.

Dit idee geldt echter zonder beperking inzake vormen van samenleven van de ouders. Kinderen waarvan de ouders feitelijk of wettelijk samenwonen of gehuwd zijn, hebben immers allen op eenzelfde en niet-discriminatoire wijze recht op bescherming.

De Orde van Vlaamse Balies kan zich echter niet vinden in het huidige wetsvoorstel om het ouderschapsplan te verplichten in het kader van een echtscheiding en wel om volgende redenen:

1. Met de wijziging van het echtscheidingsrecht in 2007 werd een recht op echtscheiding ingeschreven in het Burgerlijk Wetboek. Het wetsvoorstel in zijn huidige vorm kan een beperking uitmaken op dit recht in de mate dat het voorstel bepaalt in het nieuw voorgestelde artikel 229, § 4 BW: *"Bij gebrek aan overeenstemming over alle punten opgenomen in het ouderschapsplan als bedoeld in artikel 1254, § 1, zevende lid, van het Gerechtelijk Wetboek, kan de rechter, op mondeling of schriftelijk verzoek van één van de partijen, de echtscheiding slechts uitspreken nadat hij uitspraak heeft gedaan over de punten opgenomen in het ouderschapsplan waar geen overeenstemming over werd bereikt, tenzij dit verzoek kennelijk uitsluitend gericht is op de vertraging van de echtscheidingsprocedure."* In de artikelsgewijze toelichting bij deze nieuwe bepaling wordt dit als volgt verduidelijkt: *"De echtscheiding kan alsdan slechts uitgesproken worden*

ingeval duidelijkheid bestaat over alle maatregelen met betrekking tot de kinderen." (eigen onderlijning).

De OVB vreest dat een onwillige echtgenoot door te betwisten, de echtscheiding mogelijk kan uitstellen en/of verhinderen nu het de rechter niet toegestaan is om uitspraak te doen over de echtscheiding dan alvorens uitspraak te doen over alle twistpunten. De uitzondering dat de echtscheiding toch reeds kan worden uitgesproken wanneer de betwisting kennelijk dillatoir is, zal moeilijk te bewijzen zijn.

2. Volgens de OVB is de aanzet tot dit wetsvoorstel bovendien niet helemaal correct. Men vertrekt van de vaststelling dat er een verschuiving is van de EOT-procedure naar de EOO-procedure. Volgens de indieners staat dit gelijk aan een verschuiving van "*akkoord*" naar "*betwisting*".² In deze context moet er - volgens de indieners - een verplichting tot akkoord (het ouderschapsplan) worden opgelegd.

De OVB is het daar niet helemaal mee eens. De verschuiving van de EOT- naar EOO-procedure heeft in de meeste gevallen te maken met het feit dat het nieuwe echtscheidingsrecht de scheidende echtgenoten momenteel toelaat om omwille van andere overwegingen te kiezen voor EOT dan wel EOO. De partners kiezen de vorm van hun echtscheiding niet meer zoals vroeger op basis van het feit of er een akkoord is of niet. Zij kiezen meer en meer op basis van proceseconomische redenen of redenen van efficiëntie. De huidige EOO-procedure is erg flexibel in die zin dat de scheidende echtgenoten in alle stadia (deel-)akkoorden kunnen sluiten. De evolutie van EOT-procedures naar meer EOO-procedures is volgens de OVB niet noodzakelijk negatief. Bijgevolg kan hieruit geen noodzaak tot het wettelijk opleggen van een verplichting worden afgeleid.

3. De OVB wijst daarnaast op een pragmatische overweging en de haalbaarheid, waarbij zij verwijst naar de recente ingrijpende aanpassingen aan het familiaal procesrecht, onder meer door de invoering van de familierechtbank. De praktijk toont immers aan dat de familierechtbank thans reeds alle zeilen moet bijzetten om de taken die zij toegewezen kreeg ten volle te kunnen waarnemen. Bijkomende taken zoals het onderzoeken van betwistingen inzake het ouderschapsplan zouden deze werkdruk alleen nog maar vergroten, dit ten nadele van alle andere taken die zij heeft en van de rechtzoekende.
4. Ervaring inzake bemiddeling leert dat een "verplichting" zelden tot een goede oplossing leidt.³
5. Er is reeds sinds geruime tijd een positieve evolutie om "ouderschap" los te koppelen van "partnerschap". De vastkoppeling en wettelijke verankering van het ouderschapsplan in de echtscheiding draait de klok op dit vlak dan ook terug, wat de OVB niet wenselijk vindt.
6. Zoals hiervoor reeds werd aangegeven, ziet de OVB niet in waarom er een verschil moet worden gecreëerd tussen kinderen uit diverse samenlevingsvormen. Hebben kinderen wiens ouders wettelijk of feitelijk samenwonen minder recht op een ouderschapsplan wanneer de relatie van hun ouders eindigt?

¹ Artikelsgewijze toelichting, *Parl.St.* Kamer 2014-15, nr. 54K0066/001, 8.

² Memorie van toelichting, *Parl.St.* Kamer 2014-15, nr. 54K0066/001, 4.

³ Zie naar aanleiding van de oprichting van de familie- en jeugdrechtbank: "Advies Orde van Vlaamse Balies bij het wetsvoorstel betreffende de invoering van een familie- en jeugdrechtbank", 3 februari 2011, te raadplegen op www.advocaat.be/standpunten, 5-6.

7. De OVB stelt zich verder vragen met betrekking tot de verhouding van een dergelijk wettelijk verplicht ouderschapsplan tot de grondrechten van iedere burger op bescherming van zijn privé- en gezinsleven (o.a. art. 8 EVRM).
8. Bovendien kunnen er problemen rijzen inzake de bewijsvoering van de manier waarop de kinderen bij de opstelling van het ouderschapsplan betrokken werden (zoals nieuw art. 1254, § 1, achtste lid Ger.W. vereist).
9. De vrees bestaat eveneens dat de partijen om een echtscheiding snel en vlot door te drukken, slechte of ondoordachte akkoorden voorleggen, die nadien tot meer problemen dan oplossingen zullen leiden.
10. Tot slot moet men zich tevens de vraag stellen wie de beoogde doelgroep is waarvoor men een al dan niet bestaand probleem wil oplossen:
 - Partners die een EOT-procedure volgen, moeten sowieso reeds een akkoord hebben met betrekking tot de kinderen.
 - Echtgenoten die via de EOO-procedure uit de echt scheiden, vragen doorgaans voorlopige maatregelen (met betrekking tot de kinderen), waardoor men eveneens het nut van het huidige voorstel in twijfel kan trekken.
 - Blijft de eerder kleine groep van echtgenoten die een procedure EOO voeren zonder voorlopige maatregelen over de kinderen te vragen. Hiervan komt in mindering de groep die geen problemen/betwistingen heeft.
 - Uiteindelijk rest een te verwaarlozen minderheid die kiest voor een procedure EOO, geen voorlopige maatregelen heeft gevraagd, maar toch niet tot een akkoord kan komen (wat op zich reeds vreemd is).

2. Conclusie

De Orde van Vlaamse Balies meent dat een ouderschapsplan een goed idee is, nu het in een moeilijke en soms woelige periode ouders aanzet om na te denken over de toekomst van hun kinderen en hun opvoeding. Dit moet echter mogelijk zijn voor alle kinderen, ongeacht welke juridische vorm de relatie tussen hun ouders aanneemt.

De OVB is er voorstander van om het ouderschap te promoten, maar acht de noodzakelijkheid van het verplichte karakter ervan niet bewezen. Daarom is de OVB, om de hiervoor weergegeven redenen, tegen het voorstel om een "verplicht" ouderschapsplan te verankeren in de echtscheidingsprocedure.

Dirk CHABOT

Bestuurder departement studiedienst en collectieve voorzieningen

Orde van Vlaamse Balies⁴

6 februari 2015

⁴ Meer info: riki.heps@ordevanvlaamsebalies.be

